

Bemutakozás

Magyarországon a katasztrófavédelmi szervezet olyan intézmény, amely a tűz- és baleseteknél, katasztrófavédelmi helyzetekben és más, korunkat jellemző veszélyhelyzetekben az állampolgárok és javaik védelme érdekében fellép, és a társadalom legszélesebb körének bevonásával végzi elhivatott feladatát.

Magyarországnak történelme során számos környezeti és emberi eredetű katasztrófával kellett megküzdenie, s ezek jelentős veszteségeket, károkat is okoztak. Az azonban tényszerű adat, hogy - legyen az árvíz vagy háború - a veszteségek csökkenthetőek voltak a jól felkészült szervezetek tevékenységével. A magyar katasztrófavédelem ezt a jó felkészültséget örökölte és viszi tovább, amelyben összegződnek a tűzoltóság és a polgári védelem több évtizedes tapasztalatai és gyakorlottságai.

A hivatásos katasztrófavédelmi szervezet 2000. január 1-én jött létre. Állami feladatot ellátó szervezet, amelynek fő tevékenységei a felkészülési, a veszélyhelyzet-kezelési, valamint a helyreállítási időszakokban jelennek meg. A veszprém megyei igazgatóság területi szinten hajtja végre a katasztrófavédelmi tevékenységét. Feladatait más állami szervekkel, szolgálatokkal, civil szervezetekkel és a helyi önkormányzatokkal szoros együttműködésben végzi.

A megyei katasztrófavédelmi igazgatóság közvetlen irányítása alatt, 3 katasztrófavédelmi kirendeltség (Ajka, Páprancsnokság amelyek felett szakmai felügyeletet gyakorol (Balatonfüred, Sümeg, Tapolca, Zirc).a, Veszprém) működik, 6 hivatásos tűzoltóparancsnokság (Ajka, Badacsonytomaj, Balatonfüzfő, Pápa, Pétfürdő, Veszprém), és 4 önkormányzati tűzoltópa

VESZPRÉM MEGYE FŐBB JELLEMZŐI

Veszprém megye a Kisalföld dél-keleti, a Bakony és a Balaton-felvidék nagy részére és a Mezőföld észak-nyugati kis darabkájára terjed ki.

Kiterjedése: észak-déli kiterjedése 80 km, kelet-nyugati kiterjedése 90 km

Területe: 4593 km²

Lakossága: ~ 370000 fő

Népsűrűsége: 80,6 fő/m²

A pápai és ajkai térség a megye területének közel 65%-át lefedi, ugyanakkor a népsűrűség ezen a területen a megyei átlag alatt helyezkedik el. Ez azt jelenti, hogy a megye 27%-át lefedő várpalotai és veszprémi térségben a népsűrűség meghaladja az átlagot. Várpalota körzetben található vegyipari vállalatok a nagy, 115 fő/km²-es, népsűrűség miatt fokozott veszélyt jelentenek a lakosságra.

Településeinek száma: 217 ebből 14 város.

Szomszédos megyék: északon Győr-Moson-Sopron, északkeleten Komárom-Esztergom, keleten Fejér, délen Somogy, nyugaton Vas, Zala.

Felszíne: fő felszíni formája a Dunántúli-középhegység töréses szerkezetű, kiemelkedett, szétesett rögöiből áll. Fő törésvonalai a Balatonnal párhuzamosan északkelet-délnyugati irányúak, illetve erre haránt irányúak. Ezek a rácsos szerkezetű törésvonalak kényelmes átjárókat alkotnak a Mezőföld és a Kisalföld, illetve a Mezőföld és a Marcal-medence között.

Éghajlat: a domborzattól függően a megyében három éghajlati körzetet különböztetünk meg: az alföldi (Marcal-medence, Mezőföld) a bakonyi, és a Balaton-part közvetlen környezetét.

A kistápai területet (Bakonyalja-Sümege-Pápa vonal) a nyugatról érkező óceáni hatások közvetlenebbül érik, ezért az éghajlat itt kiegyenlítettebb. A középhőmérséklet 9-10 °C. Egyenletesebb csapadékeloszlás, 600-700 mm. Télen vastagabb a hótakaró, ez hazánk legszelebbi tája. Az uralkodó szélirány a Dévényi-kapu csatornahatása miatt északnyugati.

A Bakonyban a környező tájaknál hűvösebb az éghajlat, az évi középhőmérséklet 8-9 °C, jóval több (800 mm) a csapadék. Az uralkodó szélirány itt is az észak-nyugati, télen gyakoriak a hófúvások.

A Balaton vidékén az éghajlat igen kedvező a Bakony erdőinek köszönhetően. Ez az ország legtisztább levegőjű területe, az uralkodó szél iránya az északi, amely a Bakonyon keresztül érkezik és sokszor igen hirtelen okoz vihart. A napsütéses órák száma 2013, a legmagasabb nyári hőmérséklet 26-28 °C.

Veszélyeztetettség

Álló és folyóvizek: A megye területén nagy vízhozamú folyó nincs. A Győr-Moson-Sopron megye elválasztó határán jelenik meg a Rába folyó pár kilométer hosszúságban. Komoly, beavatkozást igénylő árvíz az elmúlt évtizedekben ezen a szakaszon nem volt. Nagy esőzések során előfordult, hogy némely patak vagy vízvezető csatorna rövid időre kilépett a medréről, de a víz emberéleteket nem veszélyeztetett.

Közép-Európa legnagyobb tava a Balaton, a megye déli, dél-keleti határán helyezkedik el. Vízfelülete 596 km², hosszúsága 72-77 km, legnagyobb szélessége 14 km, átlagos mélysége 3-4 m, legmélyebb a Tihany-kút 12 m, vízmennyisége 1800 millió m³. Vízsztintje stabilizált, áradástól nem kell tartani. Ezen kívül a megyében több kisebb természetes és mesterséges tó van. A balatonparti települések vízellátásának 60-70%-át a Balaton, mint felszíni víznyerő bázis alkotja. Potenciális veszélyforrást a nagyméretű felszín jelenti, mely veszélyes anyagokkal (pl. Várpalota körzet vegyipari vállalatai), nukleáris baleset esetén radioaktív porral könnyen szennyeződik.

Úthálózat: A megyén keresztül K-Ny-i irányban a 8-as számú főút vonal halad át. Ez az ADR veszélyes anyag szállítás előírásaira nem vonatkozó mennyiségű és fajtájú veszélyes anyagok szállítására szempontjából az esetek többségében tranzit útvonalnak számít.

Nagyobb forgalmat bonyolító útvonalak még a 71, 72, 73, 82, 83, 84-es útvonalak. Ezek közül a 72-es és a 71-es Balatonakarattya és Balatonfüzfő közötti szakaszán fordulhatnak elő veszélyes anyag szállítványok. A 71-es főútvonalon számolni kell a nyári, turista forgalomból adódó közúti balesetek számának növekedésére.

Vasúthálózat: A Budapest-Szombathely vasútvonal a megyét K-Ny-i irányban szeli keresztül. A Balaton északi partján végighúzó vasútvonal Tapolcánál kettéágazik Sümege és Keszthely irányába. A Veszprémmegye-Pápa vonalnak Páparól szintén elágazása van Győr-Moson-Sopron felé. A megye keleti részén található a Balatonfőkajárt Hajmáskérrel összekötő vasútvonal. Hajmáskéri és Várpalotai vasútállomásról történik a térség vegyipari vállalatai vasúti szállításának ellátása. A fő veszélyforrást az említett két település be- és kirakodó állomása jelenti.

Légi közlekedés: Veszprém megyének polgári repülőtere nincs. Több légi folyosó is található a megye légterében, ami potenciális veszélyforrásnak tekinthető. Páparól települ a „MH Pápa Bázisrepülőtér”, amely a NATO infrastrukturális fejlesztésekben vállalt nemzeti

kötelezettség teljesítés részeként működik. Továbbá Szentkirályszabadján található egy önkormányzati tulajdonba került használaton kívüli volt katonai repülőtér, amelynek folyamatban van polgári repülésre történő használata. Mivel mindkettő egy esetleges fegyveres konfliktus esetén katonai célpontnak tekinthető, ezért a környező lakosság egyik veszélyeztető tényezője. Hasonló célpontnak tekinthetők a várpalotai és veszprémi katonai objektumok is.

Ipari üzemek: Nagy mennyiségben veszélyes anyagokat felhasználó, előállító és tároló ipari üzemek Várpalota körzetben, Balatonfüzfőn, Peremartonban és Péten található. Korábban a népesség elemzésénél megállapítható volt, hogy ebben a körzetben a legnagyobb a népsűrűség, így a körzet településeinek lakói a legvesélyeztetettebbek. A védelem megtervezésénél, a védelmi felkészülésnél figyelembe kell venni a Balaton közelségéből adódó időszakos, nyári létszámnövekedést is. A balatonparti, de a megye más részein is tartózkodó hazai és külföldi turisták veszélyeztetéséből adódó kiszolgáltatottsága nagyobb, mint a helyi lakosságé, mert nincs helyismeretük, nem ismerik a helyi veszélyforrásokat, nincsenek felkészítve a veszélyhelyzeti viselkedési szabályokra. A polgári védelmi szervezetek megalakításánál mindezeket figyelembe kell venni.

Ebben a térségben a legnagyobb mennyiségben előforduló veszélyes anyagok jelenleg az ammónia, a klór és az akrilnitril.

Nukleáris balesetek: A megye területén nukleáris energiát előállító és felhasználó üzem, erőmű nincs. A kiégett fűtőanyag szállítására nincs kijelölve útvonal. Veszélyeztető tényezőként azonban közelségük és kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt figyelembe kell venni a Paksi, Bohunice-i és a Mochovce-i (Szlovákia) erőműveket (radioaktív felhőből történő kihullás). A Balaton, mint felszíni ivóvízbázis, mindenképpen szennyeződik. Nukleáris veszélyforrások lehetnek még az úrből érkező meghibásodott, nukleáris energiaforrást használó műholdak. Ezek csak a becsapódásuk környezetét veszélyeztetik. Az esemény bekövetkezésének valószínűsége nagyon kicsi.

Természeti katasztrófák: A megye folyóvizeit figyelembe véve számottevő árvízzel nem kell számolnunk. Szélvihar, jégeső, aszály a megye területén bárhol és bármikor előfordulhat. Téli időszakban az erős szelek okozta hófúvások akadályozzák a közlekedést, és zárnak el bizonyos területeket a „külvilágtól”. Megfelelő felkészüléssel és szervezéssel az eddigi tapasztalatok szerint a közlekedés 1-2 napon belül helyreállítható.

A földrengésveszélyes ”móri árok” a Balaton északi részéig lehúzódik. Földrengés veszéllyel tehát, mint az korábban Berhida térségében volt, számolnunk kell. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a Balaton északi partján Balatonfüzfő és Balatonaliga vonalában homokos, homokköves magaspart vonul végig, mely egy földrengés vagy nagy esőzés következtében megcsúszhat, veszélyeztetve ezzel a térség lakóit. A földrengés és földcsuszamlás veszély szintén a legnagyobb népsűrűségű és a vegyipar által legvesélyeztetettebb Várpalota körzetben található.

Megfelelő védelmi stratégia kialakítása, létszámailag is megfelelő polgári védelmi szervezetek létrehozása ebben a térségben kiemelt fontosságú.

A megye néhány településén Ajkán, Várpalotán, Devecserben, Dudaron és Csabrendeken a település alatt lévő használaton kívüli üres bányajáratok beomlása jelenthet veszélyt a település lakóira.